

Lamentation

(Lamentations)

Hay A'at Tuwen Liblu An Lamentation

Hay alyon di dakol ya hi Jeremiah di nangitudo' ituwen liblu. Te hidin agge ni' na'at nadan nitudo' ituwen liblu ya numpahpahmo' hi Jeremiah hinadan ibbanan i Jerusalem ta muntutuyudah bahulda ta ibangngaddan mangun'unud i Apu Dios mu mungngoheda an adida un'unudon di tuguna. Ta hiya mo nan inyabulut Apu Dios an dadagon di i Babilon hi ad Jerusalem ya ta'on on nan Templo. Ta dakol di nateh nadan i Judah ya dakol bo i diday binaludda ot iyedah ad Babilon.

Ya nan nangitudo' ituwe ya tinigona datuwen namin an na'na'at ta hiya nan nunhigla an umukayungan. Ot hiya nan intudo'nah tuwen liblu ta ipa'innilanay hakit di nomnomna hi nadadagan di ad Jerusalem an namamah nan Templo ya hay a'at di nunligatanda.

Mu hay ohah impa'innilana ya nan amaphod damdaman Apu Dios an ta'on on nganneh diyen ligat an inyabulutnan ma'at hinadan tataguna ya nan bobleda.

Hay Nitudo' Ituwen Liblu

1. Hay e umukayungan nadan nabatin tagatu hi ad Jerusalem (Lamentation 1)
2. Hay nipatigan di bungot Apu Dios hinadan tataguh ad Jerusalem (Lamentation 2)
3. Hay nipa'innilaan di a'at nan munnananong an pumpapto' Apu Dios ya nan pamhodna (Lamentation 3)
4. Hay punlattuwaran nadan i Jerusalem handi ya hay nibabainanda (Lamentation 4)
5. Hay numpaboddangan nadan i Jerusalem i Apu Dios ta mumbanggad nan maphod an pi'hayhayyupandan hiya (Lamentation 5)

Hay Nadadagan Di Ad Jerusalem

1 ¹Hi ad Jerusalem ya napnu ni' hi tagu ya nundingngol hi abobboble an ongal di abalinana. Mu nunhiglay ena niwalongan an nipaddung i ha babain nabalu. Ta numbalindah

himbud^a nadan tatagu an ta'on on hiyay ap'aphodan ni' hi abobboble.

²Ta ilablabiday kogakoga an gapuh hakit di nomnomda ta umayu'ayuh di luwada. Mu ma'id ahan hinadan niddumanda ni' an boble ha e bumoddang i dida. Te an namin nadan gagayyumda ni' ya ina'ulanda dida ot mumbalindah binuhulda.

³Ta nadan i Judah ya napalpaligatda ot iyeda bo udot didah udum hi boble ot mumbalindah himbut hidi. Ta ma'id atog peman ha pohod di eda nitaguwan. Ta mapalpaligatda mu ma'id ha mabalinanda te nali'ubdah binuhul.

⁴Ta nun'agado'otan mo nadan awon an umeh nan Templo hi ad Zion. Te ma'id mo ha uggan umehdi hinadan mangilin an algo. Ya napa'ih an namin nadan geyt hidih nan Templo. Ta an namin nadan tatagu an namamah nadan padi ya nadan mumpangilog an binabai^b ya mahkit hi nomnomda.

⁵Ta hay numbalin hi ap'apuda mo ya nadan binuhulda. Ta pinumhod di nitaguwan dadiyen binuhulda te inyabulut Apu Dios di punligatan nadan i Judah an gapuh nan dakol an numbahulanda. Ta inyen nimpem di binuhulda didah udum hi boble.

⁶Ta nama'id moy amaphod di ad Jerusalem. Ya nada'en ap'apuhdi ya umatdah nan ulha an ma'id mo ha ena anon hi holo' ta adi pa'abtik hi'on wadaday manganup i hiya.

⁷Ta ad uwani an mapalpaligat nadan i Jerusalem an ma'id ha eda punhituwan ya nomnomnomonda mohpe nadan mun'aphod an wada ni' i didah din nadne. Te hidin inabak di binuhulda dida ya ma'id nimpe ahan ha bimmoddang. Ya ngihngihilanda bo udot dida. ⁸Athidiy na'at i dida te nunhigla ahan di numbahulanda an i Jerusalem. Ta numbalinda moh ay na'luggit an punhaikan. Ya an namin nadan tatagu an diday tangtangedonda ni' ya pihulonda mo dida an gapu ta tinigoda nan nunhigla an nibabainanda ta umatda i ha nabolladan an tagu.

⁹Hay a'at di numbahulanda ya mi'alig hinan inlubungda an ma'attigo mo ahan di lugitna. Mu aggeda ahan ninomnom di pumbalanan nan a'atda ta hiya nan nunhiglay eda nibabainan. Mu ma'id ha e mangipa'amlong i dida. Ot alyonda mohpe i Apu Dios di, Mahmo' ami tayya te inabak da'mih nadan binuhulmi.

¹⁰Te hay inat nadan binuhul di i Jerusalem ya eda nun'alan namin nadan nun'abalol an gina'uda. Ta tinigoday nanggopandah nan ipagol Apu Dios an hogpon di bokon Judyu hinan Templo.

¹¹Ya an namin nadan tataguh ad Jerusalem ya ta'on hi nunhiglay inagangda on eda mo atog umana'anap hi anonda. Ta pun'ihukkatda

^a 1:1 Nan himbut ya nabayadan an baal ta adi mipabo'laan. ^b 1:4 Nadan mumpangilog an binabai ya dida nadan uggan mungkantah nan Templo.

nadan nun'abalol an gina'udah makan ta wan tumaguda. Ot hiya nan intangaddan Apu Dios an alyonday, Uhdungan da'mi bahan Apu Dios te nunhigla tayyay panildilahdan da'mi.

¹²Ya alyondah nadan unggan luma"uh hi ad Jerusalem di, Tigonyu'e tayyay inat Apu Dios i da'min gapuh bungotna. Nunhigla tayya an ma"i'd ha nihippatan tun ligat an holholtaponmi? ¹³Te impa'alín Apu Dios han ay apuy ta na'appudut di adolmi.^c Ya ay da'mi bo kinnah nan hulu i hiya ta adi da'mi ibu'anán. Ot taynan da'mi ta inyal'algomihdi an nunligligat. ¹⁴Ya ayna bo binilabilang an namin di bahulmi ot punhuhu"upona ot ipibangngolna i da'mi. Ta hiya nan milu'uy amih damotna. Te hi Apu Dios di nangiyabulut i da'mi hinadan binuhulmi ta adimi abalínan an abakon dida.

¹⁵Te inwalong mon Apu Dios nadan mun'abikah an tindalumih ad Jerusalem ta hiya nan na'abak ami. Ot pa'aliyonay titindalu ot patayonda nadan mumpangilog an linala'i an i'imbabalemi. Ta nadan tataguh ad Judah ya mi'aligdah greyp hinan pungkopalan an inggatigatin Apu Dios.

¹⁶Ta hiya nan nunhigla an lumuwaluwa ami mu ma"i'd ha nangalubyag i da'mi ta wan mipa'amlong ami. Ta ma"i'd mo ha namnamaon nadan i'imbabalemi te ongal di abalínan nadan binuhulmi. ¹⁷Ta mumpahpahmo' ami mu ma"i'd nimpe ahan ha immalin namoddang i da'mi. Te inayagan Apu Dios an namin nadan nunlini"odan an boble ot gubaton da'mi. Te numbalin ami an i Jerusalem hi alulugnin hi panigoda.

¹⁸Hi Apu Dios ya nipto' paman di pangatna mu ningammut an da'min tataguy nangibahhoh nan tuguna. Ot donglonyun da'yun tataguh udum an boble ta nomnomnomonyuh tuwen punligatanmi. Te nadan mumpangilog an i'imbabalemi ya inye"en di binuhulmih udum an boble.

¹⁹Inayaganmi nadan gagayummi ta boddangan da'mi mu onnot on ina"ulan da'mi i dida. Ta ta'on on nadan padi ya nadan mangipangpanguluh nadan tatagu ya nun'a'ateda attog hi eda nangana'anapan hi anonda.

²⁰Ot tigom'e bahan Apu Dios an nunhigla tayyay inomnomanmi. Te gapuh ngohemi ya kumobakobaal di balamih takutmi. Te numpaten nadan binuhulmi nadan ibbami mu ta'on on nan wadah nadan babale on mun'a'ateda an gapuh dogoh ya inagang. ²¹Ta dingngol di tataguy palakmi^d mu ma"i'd ha bumoddang i da'mi. Ya innilan nadan binuhulmi punligligatanmi mu onnot on mun'am'amlongda ituwen inyabulutmu an holholtaponmi. Ot hiya nan hanat atom piboh diyen imbagam an punholholtapanda ta umat hinan inatmu i da'mi. ²²Ot hanat tigom pibo nadan adi maphod an pangatda ta dusaom dida ta umat hi nundusam i

^c 1:13 Hay alyon di udum i diyen apuy ya hidiye nan numpu'ul hi ad Jerusalem.

^d 1:21 Hay pangalin di udum hinan palak ya ayangang.

da'mi an gapuh nan dakol an numbahulanmi. Ta milu'uy ami tayya an gapuh tun holholtaponmi.

**Hay Nundusaan Apu Dios Hinadan I Jerusalem
An Gapuh Numbahulanda**

2 ¹Hi Apu Dios ya nunhiglay bungotna ta pohdonan mibabain nadan tataguh ad Jerusalem. Ta nunhiglay nanadagnah nan nundongol ya ma"aphod an boblen nadan tinanud Israel. Ta ta'on on nan Templo on pina"ihna. ²Ot pumpa"ihna bo nadan numpunhituwanda an aggena ahan himmo' dida. Ya ta'on on nadan binattun aladda ya dinadagna an gapuh bungotna. Ta inyabulutna an mibabaindan namin an namamah nadan ap'apuda.

³Ya gapu nimpeh nan nunnaud an bungotna ya pinogpognay abalinanda an tinanud Israel. Ta aggena binoddangan didah din immaliyan di binuhulda. Ta nunhiglay nanadagnah nadan tinanud Israel an umat hi aton nan apuy an gobhongan namin. ⁴Te paddungnay hi Apu Dios di binuhulda an nundadaan di ta'lana an mamaud hinan panana.^e Ot ipapatenahdih ad Jerusalem an namin nadan tatagu an pun'amlongana ni'. Ta impatigonay nunnaud an bungotna an umat hi pangat di apuy. ⁵Te hiyay numbalin nimpe hi ayda binuhul. Ta dinadagna nadan numboblayan di tinanud Israel ya ta'on on nadan balen di a'ap'apu ya nadan binattun aladda. Ta minamanay kogan nadan tatagu ya hay eda umukayungan.

⁶Ya ta'on on nan Templo on inyabulutna an ay allung an nalakah nama"ihan nadan binuhulda. Ta pinogpognay pungngilinanda hinan Habadun tungo^f ya nadan udum an mangilin an algo. Ya gapuh nan nunnaud an bungotna ya inwalongna nan patul ya nadan padi. ⁷Te inwalongna nimpe nan Templo. Ot iyabulutna ta numpa"ih di binuhulda nadan dingdingna. Ta ma"id mo ha punggobhan hinan mi'nong i hiya. Ta mun'am'amlong dadiyen binuhulda hi nangabakanda ta ahi'i'ingaldahdi hinan way Templo.

⁸Ta impapatin Apu Dios an dinadag nadan binattun alad hi ad Jerusalem. Ta ma"id ni'mo ha ta'on hi ohah batu hi agge napukal. Te numpa"ihna datuwen nahamad an alad di bobleda. Ta ayayyukada an ma"id mo ha hilbida. ⁹Te nun'atutukad nadan geytna ya nun'apuputung nadan dakigda. Ta ta'on on nan patul ya nadan ap'apun munhilbin hiya ya inye"en di binuhulda hi udum an boble. Ta ma"id mo ha unggan donglon nadan tataguh nan tugun Apu Dios ya nadan udum an ipa'innilah nadan propeta.

---

^e 2:4 Nan pana ya hidiye nan bokang an ma'usal hi gubat.   ^f 2:6 Nan Habadun tungo ya milugih nan mun'ahdom hinan Alimana ta ingganah nan mun'ahdom hinan Habadu an adi mabalin an mundallanan nadan Judyu onu eda mungngunu i diyen algo.

¹⁰Ta nadan mangipangpanguluh nadan tataguh ad Jerusalem ya namaaggot umbundah nan luta an way ohaon dindinnongan on nunhagmu'anday uludah hupu' ya numpunlubungdah langgut ta pangipatigodah eda umukayungan. Ya ta'on on nadan mumpangilog an binabai ya iyuyungyungda an gapuh inomnomanda.

¹¹Ya ha'on'e^g ya limmatunnu' moy mata' hi kimogakogaa'. Te nunhigla an minomnomana' ta milu'uya' mo ahan an gapuh nadadagan nadan ibba' an tatagu. Ta ta'on on nadan u"unga ya goggolang on nun'a'alngatdah nadan kalata. ¹²Ta mun'ul'ulleda atog an mateh ta'len di hi inada. Te hidin mumpumbagadah anonda ya inumonda hinadan hi inada on ma'id on innayunda mo atog an natukkad an ayda titindalu an nun'ahuhugatan hi gubat.

¹³Ta nunhigla an mahmo'da nadan i Jerusalem an ma'id ha mabalin hi pangipaddunga' i diyen punligatanda. Ta agge' innilay ato' an bumoddang i dida. Te paddungnay himmalom di hugatda an umat hi dinallom di baybay. Ot nganne nin mahan ha mangipaphod i dida?

¹⁴Hanan analyon nadan propeta an impatigon Apu Dios i dida ya layah ahan an ma'id ha hunungna. Te aggeda tinudduwan nadan tatagu an muntutuyuh nan numbahulanda. Ta wan aggeda ni' ot inye'e didah udum an boble. Ta hay intudtududa i dida ya nan agge immannung.

¹⁵Ta ad uwanin nadadag hi ad Jerusalem ya pihupihulon nadan tatagun mala"uh an nganihngihilanda on nunwigwigiwigda an alyonday, On hituwe bahan nan alyondan ap'aphodan an boble an pun'am'amlongan di an namin an tataguh tun luta? ¹⁶Ya namaaggon pinanadngolan nadan binuhulda dida. On dinanildilahda on munggayagotgotdan alyonday, Nadatngan bo aya nan hihimlonmin panadaganmi ituwen bobleda.

¹⁷Ta impa'annung Apu Dios nan inalina tuwalih din nadne an atona. Ta teen dinadagnah ad Jerusalem an ma'id ha homo'na. Ta impa'amlongna nadan binuhulda hidin na'abakan nadan i Jerusalem ot ipabaktuna dadiyen ma'ahihhiwo i dida.

¹⁸Ot hiya nan dita'u an i Jerusalem ya hanat adi ta'u idinong an kunga an mumpahpahmo' hi abigabigat i Apu Dios. ¹⁹Ta mahukkatan'e nan guwalya hinan hilong^h on bimmangon ta'u damdama ta mumpahpahmo' ta'u nimpe i Apu Dios an itagge ta'uy ta'le ta'u ta alina ni' ya hom'on dita'u. Te aay an mun'a'alngat ta'u hi inagang ta awagillang ta'uh tun awon.

²⁰Ot hanat tigom bahan Apu Dios tun ma'ma'at i da'min tatagum. Te undan maphod mahan ha anon nadan binabai nadan imbabaleda an

---

g 2:11 Hanan mangalih ha'on ya ma'id ha mapto' hi'on hi Jeremiah onu nadan udum an nangitudo' ituwe. h 2:19 Nadan mungguwalya hinan hilong ya mumpitludan mahukkatan ya ahi mabigat.

impanapto'da? Ya undan mabalin ta patayonda nadan papadi ya propeta hinan Templo? ²¹Ya tigom'e an awagillangday nate an ta'on on u'unga ya a'amamma on pinaten di binuhulmi. Ya ta'on on nadan mumpangilog ya hay matadom di inyateda. Te gapuh bungotmu ya ma'id ha homo'mu ot ipapatem dida.

²²Te inayagam an namin nadan binuhulmi ta na'amungda ta ay piyesta mu onnot on hidiyey nangipatigam hi bungotmun da'mi. Ta nali'ub amin namin an ma'id ha inatmin binumtik ot pumpate da'mi. Ta ta'on on nadan imbabalemi an impanapto'mi on numpaten di binuhulmi.

Hanan Nahamad An Ulen Apu Dios

- 3** ¹Ha'on an nangitudo' ituwe ya pinanatna' di ligat an gapuh bungot Apu Dios.
- ²Te paddungnay impanguluwa' hinan munhihillong ot padallanona' hidi.
- ³Ya nunhigla tun punligata' te paddungnay agaggaon hinuplita'.
- ⁴Ta ay tayya naguduguduy tungal'u ya aya' na'amamma.
- ⁵Ta nunhiglay hakit di nomnom'u an gapu i datuwen holholtapo'.
- ⁶Te aya' e inha'ad i hiya hinan munhihillong an lubu'an di nun'a'ateh nabayag.
- ⁷Ya ma'id bo udot ha ato' an e bumtik te paddungnay binangkilingana'.
- ⁸Ya ta'on ahan ona' mumpahpahmo' an mumpaboddang i Apu Dios mu adina damdama donglon nan dasar'u.
- ⁹Ya ayna hinawanan i ha natping hi batu nan awo' ta ma'id ha ato' an bumahhel.
- ¹⁰Ta hay punli'na' ya hi Apu Dios ya umat hinan atatakut an bear onu nan layon an numbota' i ha'on hinan awon.
- ¹¹Ta paddungnay dimpapa' ot guyuguyudona' ot hillehilleyonay adol'u ot ahiya' taynan.
- ¹²Ya paddungna boy immali ot idongdongnan ha'on nan napaud an panana
- ¹³an nun'alana nadan papan ot pumpanaa' ta numpangahalomdah adol'u.
- ¹⁴Ta ngihngihilana' hinadan ibba' an tatagu on inyal'algodan mangitaltalyah pamihuldan ha'on.
- ¹⁵Ta nunhiglay nunligata' an paddungnay impa'inumana' i Apu Dios i han ma'apa'it.
- ¹⁶Ya paddungna boy nun'ilaita' hinan pito' on nun'itimoga' hinan batu ta nun'apugupug di boba'.
- ¹⁷Ta gapu i datuwen na'at i ha'on ya ma'id mo ha'poto' di nomnom'u an agge' mo innilay a'at di linggop.

- 18 Ta alyo' hi nomnom'uy, Ma'id mo ahan ha abalina' ya adi' mo namnamaon di e pamoddangan Apu Dios i ha'on.
- 19 Te nomnomnomo'e nadan nunligata' ya nan nidawwiya' hinan numboblanya' on mahkit ahan hi e' punnomnoman.
- 20 Ya nunhiglay e' umukayungan.
- 21 Mu immali'e damdama nan maphod an punnomnom'u on nalmuy dinol'un Apu Dios.
- 22 Te ma'id ha pogpog di ulena ya adi maluman nan munnananong an pamhodna
- 23 an paddungnay baluh abigabigat. Te an namin di ibagana ya adina ibahhon aton.
- 24 Ta hiya nan alyo' hi adol'uy, Hi Apu Dios ya ammunay mahapul'u ot hiya ya ammunay pundinola'.
- 25 Te maphod di atonah nadan mangidinol ya mundayaw i hiya.
- 26 Ot maphod on anusan ta'un mannod hinan boddang Apu Dios.
- 27 Ta ihipun ta'u hinan a'unga ta'u an mangipa'ingha an mangitpol hi punligatan.
- 28 Ta wa'e ha ligat ya namaag ya dindinnongan ta'u ya inyukod ta'un Apu Dios.
- 29 Te hiya'ey pangiyukodan ya boddangan ditan hiya.
- 30 Ta ta'on hi tampu'on dita'uh nadan binuhul ta'u on pinadngolan dita'u ya namaag ya inhulug ta'u.
- 31 Ot hi Apu Dios ya ongal di homo'na an adi dita'u inganuy i hiya hi inggana
- 32 an ta'on on iyabulutnay punligatan ta'u mu hom'on dita'u damdama an miyunnudan hinan adi maluman an ongal an pamhodna.
- 33 Te hi Apu Dios ya adina pun'amlongan nan e ta'u punligatan ya inomnoman
- 34 an umat hinan e ta'u apaligatan hi baludan
- 35 onu nan adi a'atan nan pohdon Apu Dios an ma'at i dita'u.
- 36 Ya adina bo pun'amlongan hi'on kulukon dita'uh kasu.
- 37 Mu ta'on on athidi ya gahin on hi Apu Dios damdamay mangiyabulut on ahi mabalin an ma'at.
- 38 Te mabalin an iyabulutna an ma'at nadan maphod ya ta'on on nadan adi maphod.
- 39 Ot adi ta'u munlili hi'on nadusa ta'u an gapuh nadan numbahulan ta'u.
- 40 Ot daan mo ta nomnomon ta'u tun pangat ta'u ta ibangngad ta'un mangun'unud i Apu Dios.
- 41 Ta iyukod ta'un namin di nitaguwan ta'u i hiya ta alyon ta'uy,
- 42 Abulutonmin numbahul ami i he'a te nginhe da'a ta hiya nan agge da'mi pinakawan i he'a.

- 43 Ta gapuh bungotmu ya ay da'mi inunu'unud hinadan
nangayanmi on numpatem di udum i da'mi an ma'id ha
homo'mu.
- 44 Ya paddungnay nipa'e'ah nan ma'uktul an bugut ta adim donglon di
dasalmi.
- 45 Ya inyabulutmu bo udot an hay panigon di tataguh udum an boble i
da'mi ya ay ami ginalut an ma'id ha hilbina.
- 46 Ta pinanadngolan da'mi on bina'bain da'mih nadan binuhulmi.
- 47 Ta nunhiglay takutmi an paddungnay nabitu ami te nunhigla tun
punligatanmi ya hay emi nadadagan.
- 48 Ta nunhiglan umanayyuhan di luwa' an gapuh nadadagan nadan
ibba' an i Judah.
- 49 Ta lumuwaluwaa'
- 50 ta ingganay uhdungan da'mi i Apu Dios ta hom'on da'mi.
- 51 Te tinigo'e nan inat nadan binuhulmih nadan tataguh ad Jerusalemⁱ
on nunhiglan minomnomana'.
- 52 Ta aya' tayya hamuti an eya' huluhuluwon hinadan binuhulmi an
ta'on on ma'id ha gapuna.
- 53 Ya paddungnay inuhbunga' hinan bitu ot tongabondah batu.
- 54 Ya mun'aphung nan bitu ta nalimuy ulu' ta alyo' ot ona' mate.
- 55 Mu numpaboddanga' i Apu Dios hi awada' hi dallom nan bitu.
- 56 Ta inali' i hiya di, Hom'ona' bahan. Ya timbalna
- 57 ot alyonay, Adi'a tumakut.
- 58 Ot boddangana' peman i Apu Dios ot ihwanga' hi ate.
- 59 Ot alyo' di, Innilam Apu Dios nadan adi maphod an nangatda i
ha'on. Ot daan mo bahan ta iballohmu ta dusaom pibo dida.
- 60 Te innilam an nunhiglay bungotda i ha'on ya innilam an namin
nadan ninomnomdan aton i ha'on an adi maphod.
- 61 Ya dingngolmu nadan namadngopadngoldan ha'on ya an
namin nadan ninomnomda nimpén aton i ha'on an adi
maphod.
- 62 Te namaaggon ingkutkutyamday pama"ihdan ha'on ya
ngodongodowana'^j bo udot i didah abigabigat.
- 63 Ya undan adim donglon an ihipundah nan mawi"it ta ingganah nan
mahdom an mangitanaltalyah pamihuldan ha'on.
- 64 Ot hanat paligatom pibo dida ta miyunnudan hinan adi maphod an
ato'atonda.
- 65 Ta punhiglaom di eda punligatan.
- 66 Ta pumpudugmu pibo didah bungotmu ya nundadagmu dida.

ⁱ 3:51 Hinan alyonah tataguh ad Jerusalem ya hay alyon di udum ya nadan binabai hi ad
Jerusalem. ^j 3:62 Hay pangalin di udum hinan nginodongodowana' ya inutu'utubana'.

Hay Nunholholtapan Nadan I Jerusalem

4 ¹Ngalngalam mahan tatawwa ta namaag ya numbalin nadan tataguh ad Jerusalem hi ay nalagitan an balitu' an adi mo mungkilat. Ya umatda boh nan udum an nun'abalol an batu an nun'iwakatdah nan kalata.

²Ya datuwen tatagu ya mi'aligda ni' hi nabalol an balitu'. Mu ad uwani ya namaag ya ayda mo pito' an banga.

³Ya ma'id ha homo'da ta umatdah nan hamutin ostrits^k hinan agge naboblayan. Ta udu'duldaot bo nadan animal an ma'alih jakal te pa'inumanda otahan di imbabaleda.

⁴Ta nada'e atog an goggolang an imbabalen nadan i Judah ya namaaggon nipuyut di diladah tangngotangngoda an gapuh inuwohda. Ya nada'en u'unga ya mumbagadah anonda mu ma'id ha mangdat i dida.

⁵Ya nada'en kakadangyan ni' an maphod di intanudda ya lubungda ya numbalinda damdama hi ahohomo' hinadan kalata an ma'id ha anonda ya namaaggon nalo'dah nan luta.

⁶Te nunhiglay dusan nadan ibba' an tataguh ad Judah mu hay dusan din tataguh ad Sodom^l te namingpinghan di nanadagan Apu Dios i dida ta ma'id ha bimmoddang i dida.

⁷Nadan a'ap'apu ni' hi ad Jerusalem ya mun'aphod di tigoda te ma'puddoda mu hay gatas ya mun'ahdol di adolda ya mun'abikahda.

⁸Mu ad uwani ya ingngitngitida mu nan lagit ta adida mo ahan mimatunan. Ya nip'ot atog di up'updah tungalda ta umatdah nan namaganan an kayiw.

⁹Ta udu'dulda bo nadan nun'a'ateh gubat mu nadan maten gapuh bitil te mun'ul'ulledan mate an gapuh inagangda. ¹⁰Ta nunnaud ahan hidiyen nunholholtapanmi ta hiya nan ta'on on nadan ma'ulen binabai on nun'iha"angday i'imbabaleda on inanda an gapuh ama'id di makan. ¹¹Ta impatigon Apu Dios di nunnaud an bungotna ta pinu'ulanah ad Jerusalem ta ingganaot mumbalin hi dapul.

¹²Nadan tataguh tun luta ya ta'on on nadan patulda ya adida kulugon an mabalin an hogpon di binuhul nan bobleh ad Jerusalem.

¹³Mu na'at datuwe te gapuh numbahulan nadan propeta ya nan adi maphod an pangat nadan padi te namaaggon impapateday tatagun nipto' di pangatda. ¹⁴Ta ad uwani ya dadiyen propeta ya papadi ya adida pa'anamuton dida. Ta ta'on on ha panapaan i dida on paniyo te nibilangdah pimmate an gapuh nangipapatayandah tatagu. ¹⁵Ta pun'itkuk di tatagun alyondan diday, Umaan ayuhtu an nun'abahulan an tatagu ta adi da'mi dapaon. Ta athidiy na'at an an namin nadan boble an umayanda on pundugyun di tatagu dida an ma'id ha e mangayag i dida.

^k 4:3 Job 39:13-17 ^l 4:6 Hidin Hopapna 19:24-25

¹⁶Ta hay inat Apu Dios i dadiyen papadi ya inwaktatna didah abobboble an adina mo ipapto' dida. Ya ma'id mo ha lispitun di tatagu i dida an ta'on on nadan a'amamma an papadi ya adida ulayan dida.

¹⁷Ta lo'tat ya immengle ami mo an mamannod hi bumoddang. Te an namin nadan boblen namnamaonmin bumoddang ya ma'id ha abalinandan mangihwang i da'mi. ¹⁸Yaden bobota'on da'mih nadan binuhulmi. Ta hiya nan adi mabalin an e ami mundaldallanan hinadan kalata. Ta nabnabbilang moy algomi te nadatngan moy apogpoganmi. ¹⁹Ya nada bo udot an binuhulmi ya ibikbikahdan mamdug i da'mi mu nadan muntayyapan an agila. Te ta'on on hinadan billid on numpudug da'mi. Ya binta' da'mih nadan nundotal an agge naboblayan. ²⁰Ya nan patul an pinto' Apu Dios an mabalin an mangita'dog i da'mi ya inye'eda. Yaden hiyay nundinolanmi hi mangihwang i da'mih nadan tataguh nadan udum an boble an mangubat i da'mi.

²¹Ot da'yu e damdama an tataguh ad Edom^m hi ad Us ya agayu ta mun'am'amlong ayuh ad uwani mu unhaot adi ayu mun'am'amlong. Te nan na'at hi ad Jerusalem ya hiya boy ma'at i da'yu. Te pumbalinon da'yu i Apu Dios hi umat hinan nabutong an nabolladan ta mibabain ayu. ²²Mu dita'un i Jerusalem ya mapogpog mo ayay pundusan Apu Dios i dita'u. Ta mumbangngad ta'uh boble ta'u. Mu da'yu'en i Edom ya dusaon da'yu i Apu Dios an gapu damdamah numbahulanyu ta mipatigon adi maphod di pangatyu.

Hay Dasal Nadan Tatagu

5 ¹Da'mi an i Jerusalem ya nundasal ami ot alyonmiy, Daan mo bahan Apu Dios ta nomnomnomom nadan na'na'at i da'mi. Te nunhiglay nibabainanmi hi nangat nadan binuhulmi. ²Te pinloh di tatagun nalpuh udum hi boble nan boblemi ya ta'on on nadan numpunhituwanmi. ³Ya nun'apuhig ami mo ya nun'abaluday hi inami.

⁴Ya mahapul tayyan gattangonmi moy inumonmi. Ya ta'on on ha itungumi on na'angngina.

⁵Ya nunhiglay pamaalda i da'mi mu hay nuwang an ta'on hi ma"able amin tumamutamu on adi da'mi pun'iblayon.

⁶Numpahpahmo' ami ni' hinadan i Egypt ya i Assyria ta alinah idattan da'mih anonmi.

⁷Manu te hay numbahul ya nadan a'ammodmi mu nun'a'ateda mo. Ta da'mi mo tayyay munholholtap hinan dusan di numbahulanda.

⁸Hanadan himbut ni' ya dida moy numbalin hi ap'apumi. Ta ongal di abalinanda an ma'id ha mabalin hi mangihwang i da'mi. ⁹Ya ta'on on

---

^m 4:21 Nadan tataguh ad Edom ya datuwe nan tinanud Esau an hi ibban Jacob an unhaot dida nan mabalin an bumoddang hinadan i Judah an tinanud Jacob mu onnot on nadan binuhul di binoddanganda.

hinan emi puntamuwan an pangalanmih anonmi on atatakut te dedahdiy pumate.

¹⁰Ya gapuh nan nunhiglan inagangmi ya numpundogoh ami ta nunhiglay pudut di adolmi an ay pugun.

¹¹Ya namaaggon inilo' nadan binuhulmi nadan binabai hi ad Judah an ta'on on nadan agge numpangahawa. ¹²Ya namaag tayya on intattayundah nan kayiw nadan ap'apumi. Ya ma"i^d ha lispitudah nadan a'amamma. ¹³Ya pinilitda nadan imbabalemin mumpangilog an linala'i an munggiling hi boga. Ya ta'on on nadan u"unga on eda nangayiwon an ta'on onda attog mundiwwagan hi damotna.

¹⁴Ya nadan a'amamma an mangipanuh hinadan ma'ma'atⁿ ya adida mo uggan ma'amung. Ya ta'on on nadan mumpangilog an linala'i ya ma"i^d mo ha uggan madngol hi kantada. ¹⁵Ya ma"i^d mo ha ugganmi a'amungan an mun'am'amlong te dadiyen pun'amlonganmi ya numbalin hi umukayunganmi. ¹⁶Ya ma"i^d mo ha patulmih ad Jerusalem ta mahmo' ami mo tayya. Te nadusa ami an gapuh numbahulanmi.

¹⁷Ta hiya nan minomnoman ami on kimmogakoga ami ta lo'tat ya mun'ul'ulalap di panigomi.

¹⁸Te nadadag moh ad Zion ta hay uggan mawannat hidi ya nadan atap an animal.

¹⁹Mu ta'on on athidi ya he"a damdama Apu Dios di ap'apumih inggana. ²⁰Mu tanganu on nadney nangiwalongam i da'mi? Ot undan adi da'mi mo nomnomnomon? ²¹Daan mo bahan ta pabangngadom nan naminhodmin mangun'unud i he"a Apu Dios. Ta wan mibangngad din maphod an a'atmi tuwali. ²²Te undan nanongnay bungotmu i da'mi ta inganuy da'mih inggana?

ⁿ 5:14 Hinan pangiyen di Judyu ya nadan a'amamma an uggan manugun hinadan tatagu i diyen boble ya nanongnan wadadah nan geyt hinan boble ta diday mangipanuh hinadan waday adi maphod an inat di ohah nadan bimmoblehdi ta hahapitonday moltana.